

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563;
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

SCOUVENEC

Zmaga vztrajnega idealizma

Ko si je irski narod pred desetimi leti izvojeval svobodo izpod angleškega jarma, se je zdela odkupnina, ki jo je zahteval bivši nasilnik, tako majhna, da se zaradi nje ni izplačalo zopet postavljati na kocko uspeha večstoletne junaške borbe.

In res, kaj je pomenila prisega britski kroni, ki je itak samo formalnost, in pa par milijonov funtov na leto sprico ogromnih žrtv, ki jih je irski narod doprinesel v boju za svojo neodvisnost skoraj celih osem sto let! Zakaj zarobljevanje in gospodarsko izžemanje irskih kmetičev se je začelo že v XII. stoletju, ko je noga angleškega zavojevalca prvič stopila na irska tla. In ko je Cromwell, eksponent angleškega podeželskega plemstva, l. 1649, začel svojo krevato kampanjo proti Irski, je s pokolji, požigi in plenitvami svojih neusmiljenih puritanskih jezdecov samo zapečatil politiko sistematičnega gospodarskega upropačanja, ki jo je Anglija izvajala nad tem nesrečnim ljudstvom že od prvega početka svojega gospodstva na zelenem otoku. Ta čisto roparska politika je po svoji brez-moralnosti presegala celo zločinstva vojskovo-od- angleških trgovskih družb v Indiji, ker se je izvajala kot kazen zato, ker si irski narod ni dal vzeti svoje katoliške vere, v kateri je upravičeno videl najjačji branik svoje narodne osebnosti, kulture in jezika. Celih šestdeset let od Cromwellovega pohoda do francoske revolucije, ki je tudi Irsko zdramila k očitnemu uporu, so angleški gospodarji skušali doseči svoje namene z najbrezobzirnejšimi sredstvi, kojih rezultat je bilo popolno obubožanje irskega kmeta, ki se je iz svobodnega posestnika lastne zemlje izpremenil v sužnjega najemnika angleških lordov. Katoličani so postali politično brez-pravni, niso imeli pravice pridobivanja svobodne posesti in svobodnega dedovanja, niso smeli vršiti obrti brez dovoljenja landlorda, domača indu- strija se je zatrla v prilog angleški, obdelovanje zemlje in živinoreja sta nosila sadove samo tujemu gospodarju, ki je zapravljal trud svojih irskih na- jemnikov v Angliji, dotim so oni gladovali ob ne- zabeljenem krompirju in napol goli propadali od nezadostne prehrane in umazanosti v svojih ilo- natih bajtah. Pa tudi tista borna emancipacija ka- toličanov, ki so si jo Irski priborili po zaslugi O'Con- nella po viharju francoske revolucije, ni ustavila nasilne politike nenasišnega angleškega lordstva, tako da so revolucijska leta 1848-49. zopet zanesla na zelenem otoku vstajo, ki so jo Angleži skušali zadušiti z oblegovalnim stanjem, je pa niso mogli pogasiti, dokler elocerkofubni Gladstone ni začel politike gospodarske emancipacije in agrarne re- forme ter skromne politične autonomije Irske.

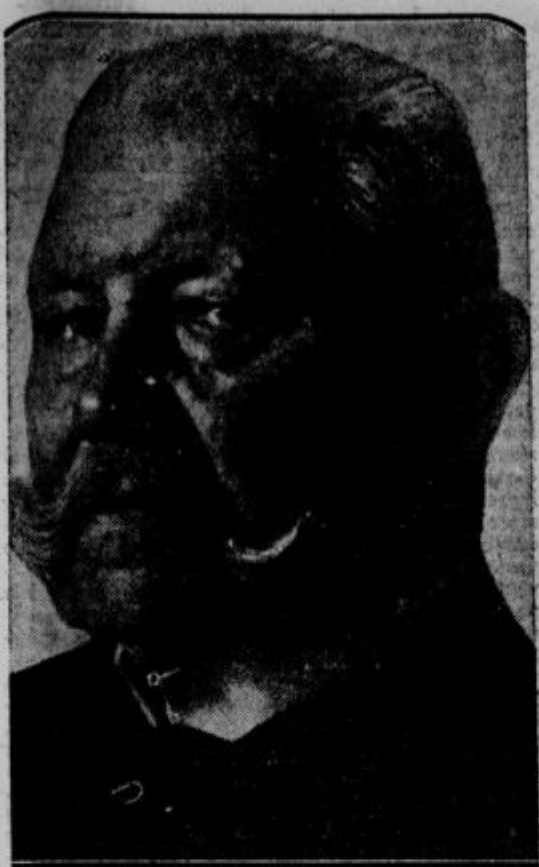
Toda trdovratni odpor lordov, ki si niso dali vzeti bogatih dohodkov iz truda svojih podložnikov na eni, in tenki čut Irca za vsako tudi najmanjšo krivico na drugi strani, so vzdrževali iskro upornosti v tem značajnem in junaškem narodu dalje tudi v XIX. in XX. stoletju. Kako hudo je bila Irska go- spodarsko lažena kljub vsem »reformnim zakonoma« angleških vlad tudi v zadnjih stoletjih, nam doka- zuje izseljevanje Ircev, ki znanuajo v tem oziru rekord med vsemi narodi sveta, izzemši samo ne- srečno kitajsko ljudstvo. Irska je zaradi eksploata- cijske politike landlordov, zaradi neusmiljenega izžemanja najemnine za zemljo in krutih ruševni- pa zaradi strašnega odiranja nezaščitenih najem- nikov v devetnajstem stoletju predstavljala najbolj razjuzeno zemljo v Evropi. Zato se ne smemo ču- diti, če so Irski, organizirani v sinfajnu, svetovno vojsko izrabili za to, da so l. 1916. proglasili ne- odvisno irsko republiko, katero so Angleži zadušili z ognjem in mečem: skoraj vsi voditelji so bili ustreljeni in prizori, ki jih je zgodovina zabeležila pod Cromwellom pred dvesto sedemdesetimi leti, so se ponovili z vsemi svojimi grozotami v času, ko je Anglija šla v borbo proti Nemčiji pod gestom osvobodilne malih in laženih narodov!

Toda niti justifikacije niti ječe niso zlomile od- pora irskega naroda kakor ga niso zlomili v prejš- njih stoletjih glad, revščina in zramotno suženstvo, ki se ni nikoli moglo odcepiti na njegovo dušo; de Valera, Griffith in drugi so nadaljevali borbo za pravico in svobodo, v kateri so bili padli nešteti njihovi predhodniki, in mogočni angleški narod, gospodar ogromnega svetovnega imperija z vsemi njegovimi neizčrpni bogastvi, je moral po sedem- sto petdesetih letih (pri angleški pohod na Irsko se je zgodil l. 1171. pod Henrikom II.) kloniti pred peščico siromašnih Ircev, ki niso imeli za seboj ničesar drugega ko svojo pravico in moralno oporo vseh resničnih svobodoljubov sveta. L. 1921. je bila v sporazumu z Anglijo proglašena svobodna irska država — Irish Free State — ki ima večjo neodvis- nost nego vsi ostali dominijoni Britanije. Dokaz, kaj zmora še tako majhen in vseh sredstev fizične sile oropan narod zgolj po svoji značajnosti in vztrajnosti pa za zavesti, da je pravica na njegovi strani.

Danes 29. januarja 1933, slavi irski narod drugo veliko zmago: njegov največji vođa je zmaga v volilni borbi z oportunisti, ki pač ne za- ostajajo za njim v ljubezni do domovine in naroda, so pa drugega mnenja ko on, kako svobodo svojega naroda najbolj učinkovito zaščititi in ga dovesti do končnega cilja. Irska je dejansko svobodna, ni se po otreša le vseh ostankov svoje sužnje prošlosti. Prisega angleški kroni je sicer precej brez pomena, vendar se zdi nepotrebna koncesija angleškemu konservativizmu in za britski imperij sam nima no- bene realne vrednosti. Hudo breme pa pomenijo danes, v času hude gospodarske krize, anuitete, ki jih mora Irska plačevati Angliji kot »odkupnino« za razloščeno lordsko veleposest, neglede na to, da pomenijo veliko kritiko. Največ pa tehta za vsa- kega Irca, ki mu je polna suvereniteta domovine končni ideal, dejstvo, da je sederna Irska, ki so jo

Intrige velebaronov in veleindustrijcev uspele

„Socialni general“ pred padcem Papenova zvezda zopet vzhaja

Hindenburg

Berlin, 28. jan. tg. Za danes popoldne je napovedana avdiencia kanclerja gen. Schleicherja pri Hindenburgu. Popoldne pade odlo- čitev, ali prejme gen. Schleicher pooblastilo za razpustitev državnega zbora za slučaj, da mu ta izreče zaupnico, in se tako obdrži na krmilu države, ali pa mu Hindenburg tega pooblastila ne da in ga s te modlosvi približno na podoben način, kakor je svojčas dr. Brüninga.

Odločitev je torej popolnoma v rokah Hindenburga

Če v zadnjem trenutku ne nastopi nov pre- obrat v razvoju političnih dogodkov, kakor po- teka zadnjih 48 ur, stoji gen. Schleicher pred padcem. Če gen. Schleicher pade, pade kot žrtev zahrbljenih intrig, ki jih je spravljal v tek von Papen s pomočjo Hitlerja, veleindustrije in velebank ter nemških baronov, ki so se zaro- tilili, da zrušijo »socialnega generala«, ki bi lahko radi svojega socialnega programa postal

nevaren vohar kapitalizmu in velekapitalcem

Po sestanku med Papenom in Hitlerjem v Kölnu so se vršile v okolici Hindenburga nepre- stane intrige proti gen. Schleicherju, in kakor so danes razkrinkali nekateri listi, je bil pol- kovnik Oskar Hindenburg, sin maršala Hindenburga, tisti, ki je prenašal zahteve Pa- penove klike in drugih baronov svojemu očetu in sam vplival na njega v smislu želja svojih man- datarjev. V zadnjem trenutku se je Papenu in Hitlerju pridružil tudi Hugenberg, vođa nemških nacionalcev, ki je neprestano držal v ognju dve železi in se po zadnjih poročilih od- ločil proti Schleicherju v upanju, da ta pade. Schleicherjev kabinet je prišel v življensko ne-

Angleži tokom stoletij naselili s svojimi ljudmi, od irskega frče slate letena in tvorili tako trn v irskem mesu. De Valera, ki je stopil po proglasitvi svobodne republike v ozadje, da dā mesto koncilijant- nemu Cosgraveju, se je zadnja leta zopet pojavil v polni luči irske politične pozornosti, ker je ravno tako naravno kakor je bilo naravno, da je l. 1921. prepustil vjajeti moči, kojeja oportunistična poli- tika je bila preva leta po doseženem sporazumu z Anglijo csehakar na mestu. Cosgrave pa se je da- nes moral prepričati, da vsa koncilijantnost, naj bo še tako dobro mišljena, ne more in ne sme zdrže- vati irskega naroda na poti do popolne neodvisno- sti. Prav tako pa je danes, izzemši par nepoboljš- ljuvih imperijalistov, vsa Anglija prepričana, da je bilo nespametno, ko je angleška vlada začela za- radi odpovedi anuitet in nevarnosti, da se črta vdanostna prisega — ki jo bo irski senat sedaj gotovo odpravil — z Irsko carinsko vojno, edino sredstvo, ki je Angliji še ostalo, da varuje svoje več ko dvomilete suverenske pravice in da si tako irski narod še bolj in močje za vedno odluji v svojo lastno škodo.

Irski narod pa je zopet dokazal, da so mu ideal- ne in moralne vrednote več nego eventualne ma- terijalne ugodnosti, ki so po carinski vojni hudo prizadete. Irski kmet je rajši in s tem večjim na- vdušenjem volil de Valera, čim bolj so mu pristoi oportunistične politike dokazovali, kako veliko škodo bo utrpel na svojem agrarnem izvozu, če bo potrdil politiko, ki hoče osvoboditev irskega na- roda izvesti do polnosti. Irce pač ni bil nikoli rea- list, toda njegov idealizem, zaradi katerega so Irce krstili za »fantaste«, bo to, kor so začeli predniki z nezlomljivo zvestobo do domovine, dočrtil do konca.

varnost v trenutku, ko je Hitler namignil, da bi bil pripravljen podpirati Papenov kabinet in se torej tudi odreči svoji dosednji zahtevi po kanclerstvu, samo zato, da vrže Schleicherja. Hitler je kmalu uvidel, da mu je Schleicher s svojo mirno strategijo veliko bolj nevaren, kakor bi mu bil mahdravi Papen, in sicer radi tega, ker se je Schleicher pripravljal na to, da s pomočjo na novo ustanovljenih državnih or- ganizacij za vzgojo mladine odtuji Hitlerju mladino in mu polagoma uniči njegove napa- dalne čete. Poleg tega bi mu Papenov kabinet prihranil tudi volitve, katerih se Hitler v resnici boji.

Gotovo je, da bo Hitler kljub temu napel se sile, da bi se po Schleicherjevem padcu pri- boril do kanclerskega mesta. Vse kaže, da mu ta poteza ne bo uspela. Splošno se mnenja po- znalcev maršala Hindenburga strinjajo v tem, da nima maršal v Hitlerja takšnega za- upanja, ki je potrebno načelniku predsedstve- nega kabineta, za katerega torej odgovarja predsednik republike sam in ne parlament. Pač pa ima

Hindenburg zaupanje v Papena

Verjetno pa je, da bi bil Hindenburg priprav- ljen izročiti kanclersko mesto tudi Hitlerju, toda, le pod pogojem, da bi ta vladal s parla- mentom in da bi postal kancler pač kot ekspon- ent najmočnejše politične stranke, ne pa kot Hindenburgov zaupnik.

Schleicher podal demisijo — Papen zopet kancler?

Berlin, 28. jan. tg. Državni kancler general Schleicher se je danes po končanem ministr- skem svetu zglasil pri predsedniku republike Hindenburgu in mu izjavil, da more njegova vlada voditi posle kot prezidijalna vlada dalje le tedaj, če ji Hindenburg da na razpolago nalog za razpustitev državnega zbora. Hindenburg je to odklonil, nakar je general Schlei- cher podal demisijo vsega kabineta in katero je Hindenburg sprejel. Poveril je potem Schlei- cherjevi vladi začasno nadalje vodstvo poslov in takoj poklical k sebi bivšega državnega kanclerja von Papena, kateremu je dal nalog, da stopi v stike s strankami radi sestave nove vlade.

Schleicherjeva avdiencia pri Hindenburgu je trajala samo četr ure. Državni kancler je pojasnjeval Hindenburgu, da so za rešitev krize tri možnosti: 1. da se sestavi parlamentarna večina, ki bi bila najbrže mogoča samo s pod- poro Hitlerja; 2. manjšinska vlada, ki bi se opirala na močno ljudsko strujo, ki bi bila tudi možna samo s podporo Hitlerja; 3. da se sestavi prezidijalni kabinet, ki bi stal nad strankami. Glede možnosti, da se ohrani se- danja vlada, je zahteval general Schleicher

Prišlo je, kar je bilo neizogibno:

Boncourjeva vlada demisijo- nirala Bodoča vlada bo zopet levičarska

Paris, 28. jan. Boncourjeva vlada je nad svojim načrtom proračunskega uravnoteženja danes padla.

Debatu v zbornici kjer je dobil Boncour ne- zaupnico, je trajala večeraj ves dan, začetek nočne seje je bil pa posvečen glasovanju o manj važnih členih finančnega načrta. Toda proti 4 zjutraj je zbornica načela člen 6 vladnega načrta, ki pred- laga za leto 1933 petodstotno povišanje neposred- nih davkov in si od tega obeta pol milijarde fran- kov dohodkov. Finančni odbor je ta člen izločil. Predsednik vlade Boncour se je zavzel za to, da zbornica zavrne izločitev tega člena iz načrta. Ta člen, je Boncour utemeljeval svojo tezo, je ena izmed mojstrov in vladnega finančnega načrta. Zato zahteva od zbornice, da ga sprejme. Večini mo- ram povedati, da bi imela politika posojil tako posledico, da bi vrgla državo v roke bank. Poso- jila ne bi bilo nič težko podpisati. Toda dokler se ne doseže ravnotežje v proračunu, ne bo noben preudaren varčevalec nosil denarja v hišo, katere gospodar ne zna spraviti izdatkov v sklad z do- hodki.

Za Boncourjem je govoril bivši premier Her- riot, ki je podpel vladno tezo. Dejal je: Nedavno sem predlagal podobne načrte, kakršne danes za- govarja predsednik vlade. Bilo bi znak pomanjka- nja poguma, če ne bi na tem mestu izpovedal, da sem z njim popolnoma solidaren.

Za Herriotom je stopil na govorniško tribuno vođitelj socialistov Leon Blum. Od nas zahtevate, da se izrečemo o vsem sistemu vašega načrta, ki prizadeva plače uradnikov, pokojnine itd., ne da bi se kaj storilo, da se preprečijo in kaznujejo davčne sleparije. Vaše zahteve predstavljajo za prebivalstvo nemogoče žrtve.

Ob 6 zjutraj je predsednik dal na glasovanje izločitev člena 6 iz vladnega finančnega načrta, proti čemur je postavila vlada vprašanj zaupnice. Zbornica sprejme izločitev. Zanj sta glasovala 402 poslancev, proti njej pa 170. Vlada je ostala v manjšini in se je od tistega trenutka smatrala, da

Po sklepu odbora starešin se državni zbor sestane 31. januarja, da zavzame stališče na- pram Schleicherjevemu kabinetu, ako bo ta dan še pri življenju. Komunisti so že pripravili ne- zaupnico vladi in narodni socialisti so izjavili, da se komunistom pridružijo, da tako strmogla- vijo Schleicherja. V tem primeru bo Schleicher razpustil državni zbor in razpisal volitve, ako prejme za to od predsednika potrebno poobla- stilo.

Če pa bo Hindenburg Schleicherja prisilil k odstopu, računajo, da bo nova vlada, pa naj bo to pod vodstvom gospoda Papena ali koga drugega,

vladala brez parlamenta

in proglasila takozvano izjemno stanje, skli- čujoč se na gospodarsko in politično krizo. Jasno je, da so se vse konstitucionalne stranke takoj izjavile proti takšni rešitvi sedanje krize, med temi predvsem

centrum, socialna demokracija in bavarska ljudska stranka

Socialisti so napovedali boj do skrajnosti, ker pač slutijo, da bi bila prva naloga nove vlade Herrenkluba, ki danes za kulisami vodi nemško politiko, ta, da polagoma demontira socialno zavarovanje in prepreči razdelitev zemlje v vzhodni Prusiji.

Nemško ljudstvo sviri Hindenburga pred dikta- torskim poizkusom!

London, 28. januarja. AA. Iz Berlina po- ročajo: Padee Schleicherjevega kabineta in verjetnosti, da pride na krmilo Papen z dikta- torskimi pooblastili, sta republikanske kroge v Nemčiji močno vznemirila. Predsednik Hindenburg dobiha na stotine protestnih brzojav iz vrst strokovnih organizacij, ki od Hindenburga zahtevajo ustavne rešitve krize.

je v ostavki.

Pred zaključkom seje je zbornica še sklenila, da se sestane v torek, da izglasuje provizorno dvanajstino.

Boncourjeva 6-tenenska vlada je bila nepre- stana in malo impozantna borba za večino za pro- računsko saniranje. Paul Boncour je skušal za svo- jega finančnega ministra Cherona, ki stoji od njega politično zelo daleč na desni strani, doseči desničarski finančni načrt s pomočjo levičarske večine. Ze radikali so mu sledili neradi, socialisti pa nazadnje sploh ne več. S tem, da bi bila nje- gova vlada trajna, itak nihče ni računal, ker je bila njegova vlada ustvarjena pred 6 tedni kot produkt zadrege.

Padee te vlade pa tudi ne pomeni nobene re- šitve, ker ostane konstelacija strank ista. Zato se tudi čujejo že sedaj isti nasledniki: Daladier, Her- riot in Caillaux, čnje pa se tudi ima bivšega pre- sednika republike, Doumerguea. Glavna težkoča pa je vprašanje, kdo bo zasedel finančno ministr- stvo. Glavni poročevalec za proračun Lamoureux, ki bi edini prišel v poštev, je doseel odločno za- vrnil vsa ministrska mesta. Razen tega se čujeta tudi imeni poslca Georges Boneta, ki posebno dobro pozna podonavsko vprašanje, in podguver- nerja francoske narodne banke, Rista.

Domneva se, da so dalekosežni sanacijski na- črti Paul-Boncourja zaenkrat vsekakor onemogo- čeni. Kar se tiče zunanjje politike, bo bodoči ka- binet dosedanjemu najbrž zelo podoben: z levi- čarskim kurzom, z načelno voljo za sporazum, ne da bi bil v praktičnih vprašanjih pripravljen za- pustiti nacionalno politiko Francije.

Rešitev krize ne bo lahka in se bo brizcas precej zavlekla.

Hranilnica na Jesenicah

poslovalnica »Krekov dome izplačuje vloge, vlozene po 1. I. 1933, takoj brez odpovedi

De Valera bo imel absolutno večino

Dublin, 28. januarja. Ž. Do sedaj so znani ti rezultati:

De Valera	68
Cosgrave	41
delavska stranka	7
centrum	10
neodvisna stranka	8
neodvisna delavska	1

Ni še znan rezultat 19 mandatov, mislijo pa, da bo od teh dobil de Valera najmanj 10. Po tem bo imel de Valera 78 poslancev (preje 72), Cosgrave 46 (57), delavska stranka 7 (7), centrum 11 (preje 4), nezavisni 10 (preje 11), neodvisna delavska stranka 1 (preje 2). V tem slučaju bi imel de Valera samo en glas večine nad vsemi ostalimi strankami. Ker pa ga bodo laboristi slejkoprej podpirali, o njegovi večini v parlamentu ni dvomiti.

De Valerov manifest

Irski naj se vrne nekdanja veličina!

Dublin, 28. jan. AA. De Valera je bolan. Prehladil se je, ko je hodil na shode v svojem volivnem okrožju. Vkljub temu bo že jutri poslal preko irskih listov tole poslanico irskemu narodu: »Nacionalna politika je zdaj postavljena na definitivne temelje. Pozivam vse državljane, ki so dobre volje, k delu. Naj nam pomagajo, da vrne moč delu nje nekdanjo veličino. Naj nam pomagajo, da napravimo iz naše domovine prijetno ogazije za ves irski narod. Irski izseljenci nas bodo pri tem prizadevanju podpirali v mislih in molitvah. Ves svet nam bo želel uspeha!«

Japonska grozi: Azija Azijcem!

Tokio, 28. januarja. Ž. Japonska vlada je sredi objavila uradni komunikacije, da bo Japonska takoj, ko bi Zveza narodov ugotovila in zavzela stališče, da je Japonska napadla Kitajsko, odpoklicala svojo delegacijo in izstopila iz Zveze narodov. Bodoča Japonska politika bo politika azijske monarhije. Ta načrt je popolnoma gotov, samo ga je treba še predložiti mikadu v odobritev. Zunanje ministrstvo je izjavilo inozemskim časnikarjem, da bo Japonska slejkoprej izstopila iz Zveze narodov, ker je to neizbežno. Japonci se ne tičejo mnogo evropske stvari, kakor tudi ne spori Južne Amerike, s katerimi se bavi Zveza narodov. Na drugi strani Japonska tudi želi, da se Evropa briga za svoje stvari in ne za Daljni Vzhod, ki naj ga prepusti Azijcem. Če bo Japonska izstopila iz Zveze narodov, tudi ne bo vrnila poverjenih ji mandatnih področij, ki so bila odvzeta Nemčiji v Tihem oceanu, ker ta področja predstavljajo vojni plen. Samo radi sentimentalnosti, s katero se je mirovna konferenca obnašala napram Wilsonu, je prišlo do nepopolne in smešne rešitve.

Peking, 28. januarja. Ž. Japonska letala so bombardirala mesto Kailu v pokrajini Džehol radi tega, ker so se tam zbirali kitajski dobrovoljci.

Kaj bodo rekly na to velesile?

London, 28. jan. AA. Diplomatski urednik lista »Daily Telegraph« piše z ozirom na izjavo člana japonske vlade, da se namreč Japonska ne bo odrekla otokov v Tihem oceanu, ki so pod njenim mandatom, tudi tedaj ne, če bi ji DN ta mandat vzelo, da mučenja ta trditelj japonskega.

Velika vohunska afera v Romuniji

Bukarešta, 28. jan. Ž. Policija je prišla na sled veliki vohunski aferi. Ponoči je policija nenadoma obkolila glavno pošto v Bukarešti in izvršila številne aretacije. Obdarci so že delj časa sumili, da obstoji špijska organizacija, vendar pa niso imeli za to pozitivnih dokazov. Radi tega je nastavila na vse strani zanke.

Nekega dne je policija odposlala fingiran dokument višje vojne oblasti na nižjo vojno oblast in jo bilo to pismo dostavljeno šele po dveh dneh. Na ovojci je bilo opaziti, da je bilo pismo odprto, našli pa so tudi sledove, ki so jasno pričali, da je dokument fotografiran.

Policija je pazila na vse sumljive osebe ter je danes v vlaknu aretirala nekega kurirja, ki je nesel s seboj na Dunaj in fotografiran dokument. Pri tem je policija postopala zelo oprezo in je kurirja, ki ga je imela na sumu, kloroformirala.

Nato je izvršila preiskavo v vsej njegovi prtljagi in šele ko je našla dokument, je počakala.

Novo grozodejstvo makedonskih tolpa

Sofija, 28. januarja. 19. Meseca oktobra 1932 so trije macedonci ubili nadučitelja Daskalova iz Sr. Vrača in ga oropali za veliko vsoto denarja, katero je nosil s seboj, da izplača svoje učitelje. Kot storilci so bili prijeti trije macedonci in prepeljeni v Gornjo Džumajo. Danes je bila glavna razprava v Sv. Vraču. Vse tri aretirance so zjutraj s policijskim nadzorstvom prepeljali po železnici v Sv. Vrač. V ozki soteski pa je napadla vlak oborožena tolpa 40 do 50 ljudi, razorožila policijo in odpeljala aretirance. Del tolpe je potem zadrževal osebje vlaka in potnike, drugi del pa je aretirale odpeljal v stran, kjer so jih potem postrelili. Verjetno je, da so to storili pristaši Mihaileve skupine. Tolpa je potem brez sledu izginila.

Protest češkoslovaških škofov

Praga, 28. jan. 19. Češkoslovaški episkopat je objavil v svojem listu svoje ugovore proti šolski reformi, ki je namenjena izvesti soc-demokr. prostetni minister dr. Derer. Izjavo so podpisali olovski nadškof, praški nadškof in vsi škofje češkoslovaškega dela v Bratislavi nadškofje. Škofje izjavljajo, da ne bodo prenehali klicati po verski vzgoji v šoli. Apelirajo na vse javne faktore, naj preprečijo tako šolsko reformo, ki bi škodovala verski vzgoji.

Zmaga krščanskega delavstva v Vevčah

Vevče, 28. jan. Danes so bile volitve obratnih delavskih zastopnikov v vevški papirnici. Volitev se je udeležilo 499 upravičenih volivcev. Oddanih je bilo 408 glasov, od katerih so dobili:

Jugoslovanska strokovna zveza 284 glasov, to je 5 mandatov.

Splošna delavska zveza (marinisti) 124 glasov, to je 2 mandata.

Narodna strokovna zveza ni vložila svoje liste. Za jugoslovansko strokovno zvezo so izvoljeni: Rešek Edvard, Pangeršič Ivan, Habuš Josip, Vičar Jože in gđ. Franja Rešek.

punskega diplomata zanimivo pravno vprašanje. Res je, izjavo piše, da izpočetka mandatov ni podeljevalo Društvo narodov, temveč so si jih zavezniške velesile same med seboj razdelile na podlagi odloka vrhovnega zavezniškega sveta. Šele pozneje je Društvo narodov izvršeno razdelitev mandatov potrdilo. Pred nekaj leti je tedanji minister za kolonije Ameri govoril v Ženevi v tej stvari. Takrat je postavil načelo, da Društvo narodov ne bi moglo nobeni državi vzeti mandata, ki ga je dobila nad ozemljem, katero je zavezovala in si ga ohranila na podlagi meddržavni sklenjenih pogodb. Po drugi strani bi pa bilo za mandatarsko državo — tako izjavo dalje — »Daily Telegraph« — težko izpolnjevati določbe zastran mandatov, če ta države ne bi več pripadala Društvu narodov. Morala bi tedaj vsaj s svetom DN in pa s stalnim odborom za mandate ostati še nadalje v zvezi. Drugače bi tako početje ne pomenilo nič drugega kakor aneksijo dežele, ki je pod njenim mandatom, toda mirovne pogodbe aneksijskega prava ne priznajo.

New Chronicle prinaša o isti stvari uvodnik, ki ga zaključuje z besedami:

Pridobiti državo, ki tako govori in tako dela, za spravo, se pravi tritati čas. To je še mlo rečeno!

Glede Društva narodov, pravi list, bi se samo osmislilo, če bi hotelo zasledovati take države. Na DN je čas, da jasno in nedvoumno izpregovori: Da sprejme Lyttonovo poročilo in da ga bo brezpogojno zagovarjalo.

da se kurir prebudi, nakar je izvršila aretacijo. V postnem oddelku je aretirala 22 oseb ter nato izvršila preiskavo še v brzojavnem oddelku kjer je tudi aretirala več uradnikov, ker je dokazano, da so bile vse važnejše brzojavke, zlasti vojaškega značaja, poslane v prepisu v inozemstvo. Aretirani so tudi vojak 4. pehotnega polka v Bukarešti, Sarfarski, ki je imel lastno stanovanje, v katerem je policija zaplenila vso opremo za fotografiranje dokumentov. Policija je izdala komunikacijo, v katerem pravi, da je aretirala

več funkcionarjev pošte in brzojava.

ker so odpirali uradno korespondenco, zlasti vojaške akte ter jih odpremljali preko meje. Naglašajo, da večina aretiranih niso Romuni, temveč Bolgari.

Bukarešta, 28. jan. Ž. Razen v Bukarešti je policija izvršila številne aretacije na deželi. Državni tajnik v notranjem ministrstvu, glavni ravnatelj policije in prvi državni pravdnik ter zastopnik vojaškega sodišča neprestano delajo v tej zadevi in so ugotovili, da gre za vohunstvo v korist inozemskih komunističnih organizacij.

Madžarska želi sprave

Budimpešta, 28. januarja. 1. Zunanje-politični parlamentarni odbor se je na svoji središnji seji pred odhodom na dnevni red bavil med drugim tudi z vprašanjem sodelovanja Mađarske s sosednjimi državami. To vprašanje je sprožil bivši predsednik mađarske vlade grof Bethlen, ki je v svojem govoru opozoril mađarsko vlado na važno izjavo, ki jo je dal romunski zunanji minister Titulescu dopisniku »Az Eseta«. Kakor znano je, Titulescu v tej izjavi naglašal da ni niti ena država, ki so članice Male antante, sovražno razpoložena napram Mađarski. Radi tega bi bilo potrebno, da se ustvari prijateljsko sodelovanje na gospodarskem polju med srednjeevropskimi državami. Sem spadajo Jugoslavija, Mađarska, Avstrija, Češkoslovaška in Romunija. Bethlen naglašal, da je to zelo važna izjava, ki jo mora tudi mađarska vlada vzeti v resen pretes. Grofu Bethlenu je odgovoril predsednik vlade Gömbös ter izjavil, da ni proti tesnejšemu sodelovanju z ostalimi podonavskimi državami, vendar pa je predpogoj za tako sodelovanje popolno spoštovanje pravic narodnih manjšin. Gömbös je izrazil na koncu svojega govora upanje, da bo Titulescu konkretiziral vsa vprašanja, nakar bo tudi mađarska vlada dala svoje mnenje v tej zadevi.

Boljševiška nevarnost na Kitajskem

Pariz, 28. jan. AA. Po poročilu iz Sanghaja je bilo v Nankingu proglašeno obsešno stanje. Oblasti so odkrile široko razpleteno zaroto ekstremističnih elementov.

Drobne vesti

Belgrad, 28. jan. AA. Nemške železnice so obvestile našo železniško upravo, da je nemško ministrstvo za prehrano in finance odredilo, da se sme sirovo maslo uvažati v Nemčijo brez uvoznega dovoljenja samo v določenih količinah in preko določenih uvoznih krajev. V zvezi s to naredbo se prav tako določa, da se sme sirovo maslo jugoslovanskega izvora uvažati samo čez Salzburg.

Pariz, 28. jan. AA. Ob 11.45 je notraj dolar 25.62 in en cent. Lunt na 86.88.

Vtihatapljeno orožje se mora uničiti ali pa vrniti v Italijo

Pariz, 28. jan. AA. V današnji številki lista »Echo de Paris« poroča Pertinax, da so večeraj diplomatski zastopniki Velike Britanije in Francije izvršili v Rimu, na Dunaju in v Budimpešti demarše v zvezi s hirtenberško afero s tihotapljenjem orožja. Zastopniki Velike Britanije in Francije so zahtevali, da se naj vtihatapljeno orožje uniči ali pa vrne Italiji.

Če bo ta demarša uspela, nadaljuje Pertinax, in če bodo prizadete države material uničile ali ga vrnilo dobavitelju, potem države Male antante po vsej verjetnosti stvari ne bodo tirale pred svet Zveze narodov. V nasprotnem slučaju pa je zelo verjetna, da bo češkoslovaški zun. minister dr. Beneš na podlagi pravice, ki jih dajejo pravila Zve-

ze narodov, zadevo stavil na dnevni red prihodnje seje sveta Zveze narodov, ki bo prihodnji teden. Dr. Beneš je že sodeloval v zadevi.

Francija je Mali antanti obljubila svojo pomoč, Anglija pa je odgovorila, da ne bo delala težko pri razpravi. Pertinax poudarja, da je ta zadeva zelo resna in hud opomin vsem tistim, ki računajo s prevlečko popustljivostjo prizadetih držav.

Rim, 28. jan. AA. Dozdaj ni bilo še nobene intervencije v Rimu zastran tihotapljenja orožja v Hirtenbergu s strani zainteresiranih držav. Vendar se pa sliši, da bo angleško poslanstvo najbrž že danes izročilo italijanski vladi pismeno noto o stvari.

Slepoti protiverskih sovjetov

Anima humana naturaliter christiana, Tertulianus.

»Kako strašna slepota je človeka,« če se kakor Črlomir v »Krstu pri Savici« bori proti krščanski veri; še strašnejša, če se bojujejo proti vsaki veri, kakor ruski sovjeti. Kdor je pričel s protiverskim poizkusom, je res oslepel: »In šel je boj bojvat brez upa zmage.« Rusija brez krščanstva biti ne more, in tudi krščanstvo ne brez Rusije. »Veliki ruski narod« je dejal Leon XIII., prijatelj Slovanov, »mora izpolniti še veliko nalogo v krščanski Evropi«. Rusija to veliko nalogo že izpolnjuje. In sovjeti so le orodje v roki božji, ki vselej doseže svoje uspešnejše namene. »Tak se začne, se pozneje ustavi mladenič...« Sovjeti!

Rusija čaka velika bodočnost: bližnja in daljna. Bližnja bodočnost Rusije bo velika v negativnem; in daljna bo še večja v pozitivnem smislu.

Ene petletka je bila še premalo, treba bo druge, silnejše petletke, da bo porušila in razdrla vse, kar je zgradila in združila krščanska vera v ruskem narodu. Kar je človek ustvaril, to more tudi človek pokončati, vse to in samo to. Morejo se izpremeniti cerkve v razvaline ali nove lastnine; morejo se preliti zvonovi v zmagovalne strebe ali smrtonosne topove; morejo se krščanske občine preleviti v paganska sela; morejo se otroci odvzeti staršem, če svojega rodu nočejo vzgajati v protiverskem duhu. Morejo se uničiti vse te vrednote, vendar vse to še ne more zatreti vere v krščanskem ljudstvu.

Druge petletka bo tudi še prekratka, treba bo nove, najkrajše petletke, da poizkusi s pravim mučeništvom iztrgati vero iz ljudskih množic. To je zadnji poizkus. Zadnji poizkus in začetek nove zmage krščanstva v Rusiji in v Evropi. »Mučeniška kri je seme novih kristjanov« po starokrščanskem izreku in izkustvu. Ako hočejo sovjeti izkoreniniti krščanstvo v Rusiji, morajo v njej zaustaviti vse človeški tok in dotok. Dokler bo v Rusiji še katera žibel tekla, bo živel v njej še katera duša, ki bo po svoji naravi krščanska.

Sovjeti morejo na videz izbrisati vse sledove krščanstva in izpremeniti Rusijo v duhovno puščavo, toda rusko ljudstvo bo skozi puščavo našlo zopet pol k svojemu Bogu. »Puščava je monoteistiška,« je nekoč hotel Ernest Renan dokazovati o Izraelcih, seveda v smislu v puščavi od človeka ustvarjenega Boga. Za njegovega vnuka Ernesta Psicharija je bila vprav puščava Maroko Savlov Demask. »Les voix, qui crient dans le désert: Glasovi, ki vpijejo v puščavi« se glasi knjiga, ki jo je s čudovito veroizpovedjo napisal proti svojemu brezbožnemu očetu in staremu očetu in vsemu brezbožstvu. Sovjeti naj le pohite izpremeniti Rusijo v puščavo, in ruski narod bo toliko prej s krvavimi črkami napisal knjigo: »Glasovi, ki vpijejo v puščavi.« Prav za prav se ta knjiga že piše, ti glasovi že vpijejo skozi duhovne stepe in pustinje ruskih sovjetov. Rusija bo toliko časa tavalna in begala v sovjetski zmotni luči, dokler ne bo spoznala, da so ji sovjeti polnili le duha, njeno dušo pa so pustili prazno.

Sveta Rusija bo svoj sloviti pridevnik šele v bodočnosti v polni meri zaslužila. Rusko ljudstvo je izvoljeno krščansko ljudstvo. Prirojena plemenitost npravnega čuvstvanja ga bo, kljub pomankanju verskega udejstvovanja, ohranila pred potopom. Na ruskih izgnancih smo videli mnogo zgledov in dokazov, da je Rusi domo ljube in domotožje predvsem: Kristus in krščanstvo v Rusiji. Časi pregnanstva so časi najboljše perspektive. Zgodovinska preteklost bo Rusiji pokazala, da je bila največja takrat, ko je bila vsa zvezana in prepojena s krščanstvom. Ruski narod bo spoznal, da

je krščanstvo nerazdružljivo sklenjeno s starodavnimi izročili njegove domovine. V krščanstvu je evropsko in svetovno poslanstvo Rusije.

Rusija sovjetov ne bo rodila svetnikov, brez katerih ruska krščanska duša biti ne more, dokler Rusija sovjetov ne bo rodila mučencev. Vse to spoznanje in trpljenje pa bo Rusijo vrnilo v narodje krščanstva. Vrnilo?

Ako se bo rusko ljudstvo, čeprav samo začasno, sploh moglo izneveriti krščanstvu. Uklonilo bo morebiti sovjetom svoj razum, svojo voljo, ali svoje duše nikoli. Rusijo pa bo v prihodnosti imel tisti, ki bo imel rusko dušo. In to bo: Kristus. K plemenitemu naravnemu nagnenju se bo pridružila še milost in vstajenje ruskega ljudstva bo popolno.

Ruski sovjeti so le sodniki, ki bodo približali Rusiji dan trpljenja in vstajenja. Podpisali so smrt krščanski Rusiji, kdove če to ne pomeni: vstajenje katoliške Rusije v daljši bodočnosti? Kadar bo Sveta Rusija vnovič krščansko zažvela, bo videla, da je pri vsej vrnitvi v prejšnji dom in stan ostalo v duši še vedno domotožje po višem krščanstvu. V takem razpoloženju se je 15. oktobra 1912 Ernest Psichari vračal v svojo domovino:

»Cela doba mojega življenja je pala v preteklost. Velika temna vrzel je bila izkopana za menoj. Ali tudi jutranja zarja je vstala pred menoj, zarja mladosti in čistosti; — in nebeška jasnost je obšla obzorje. To pot sem vedel kam sem šel. Šel sem sveti katoliški, apostolski in rimski cerkvi naproti. Šel sem v hišo miru in blagoslovaj; šel sem veselju, zdravju in ozdravljenju naproti. In ko sem mislil na to resnično mater, ki me je že dolga leta dva kontinenta proč tam doli pričakovala in iz daljave razprostirala po meni svoje roke, ki vse odpuščajo, sem jokel od sreče, ljubezni in hvaležnosti.«

Človek bi od veselja vzdiknil ob taki pomembni vrnitvi... Bodi prošnji vzklík: Odrdešnik sveta, reši Rusijo!

Osebnosti

Belgrad, 28. januarja. 1. Pri državnih licejskih knjižnicah v Ljubljani sta napredovala iz 4. pol. skup. II stopnje drugega periodičnega poviška v 4. pol. skup. I. stopnje dr. Janko Šlebingar, upravniki te knjižnice, in iz 5. pol. skup. v 4. pol. skup. II. stopnje dr. Jože Glonar, knjižničar licejske knjižnice v Ljubljani.

Belgrad, 28. januarja. 1. Z navedbo vojnega ministra so postavljene pehotni podporočnik Milorad Putnikovič za vodnika 2. čete 40. pešpolka Triglavskega, Ivan Kovač, nižji vojni uradnik 1. razreda ekonomske stroke za vršila dolžnosti kontrolorja poveljstva 3. armadne oblasti, Ignac Miklavčič, nižji vojni uradnik 2. stopnje ekonomske stroke, za vršila dolžnosti knjigovodje intendanture 3. armadne oblasti, Janko Jezerinik, intendantski poročnik, za vodnika 4. bataljona 46. pešpolka, Franjo Zupan, nižji vojni uradnik 2. razreda topniško-tehnične stroke, za vršila dolžnosti skladiščnika v skladišču št. 15 glavnega municijskega skladišča.

Mraz

Belgrad, 28. jan. 1. Najnižja temperatura je bila danes zabeležena v Petrovaradinu in je znašala 26 stopinj Celzija pod ničlo.

Dunajska vremenska napoved: Jutri še ne bo mnogo izpremenilo, v nižinah še celo hladno, v predgorju Alp oblačno, na gorah jasno in mlo vreme, potem pa bo na gorah temperatura padla, v nižinah pa toplejše vreme.

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je naša nad vse ljubljena, dobra mati, babica, prababica, teta in tašča, gospa

Marija Hieng roj. Pribil

danes ob 7 zvečer, po kratkem trpljenju, nepričakovano umrla. Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, dne 30. januarja 1933 ob 4 popoldne z doma žalosti, Levstikova ulica št. 4, na pokopališču k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 28. januarja 1933.

Žalujoci ostali.

Brez posebnega naznanila.